

Nr 391

Av herr Palm m. fl., om utredning rörande de utlandssvenska barnens skolgång.

Det ökade internationella utbytet i ekonomiskt och kulturellt avseende har även för vårt land inneburit, att allt flera medborgare fått uppgifter att fylla utanför det egna landets gränser. Den svenska exportindustrien har sedan lång tid tillbaka haft företrädare runt om i världen, vilkas insatser varit av stor betydelse för i första hand de företag de representerat men därigenom också för de svenska exportnäringarnas utveckling i stort. Också på det kulturella området har svenska insatser i utlandet varit till gagn för utvecklandet av de internationella förbindelserna, vilket i sin tur berikat vårt eget lands kulturliv.

Till detta kommer numera de insatser vårt land är angeläget att göra till förmån för utvecklingen i u-länderna, vilket bl. a. kommer att kräva mer eller mindre varaktig utlandsvistelse av i detta utvecklingsarbete direkt engagerade personer.

För de svenska familjer som under lång tid vistas i utlandet erbjuder barnens skolgång särskilda problem. På vissa håll finns svenska skolor, men detta gäller endast städer med en talrik svensk koloni. Alla de övriga utlandssvenskarna brottas med problemet om barnen enbart skall gå i utländsk skola eller om de i varje fall under vissa år skall kunna gå i skola i Sverige. Ur svensk synvinkel måste det vara angeläget att underlätta de utlandssvenska barnens möjligheter att få svensk skolutbildning med hänsyn till att de i regel kan väntas återvända till hemlandet för att söka sig en utkomst där. Men även i de fall de blir bofasta i utlandet är det värdefullt att deras band med hemlandet är tillräckligt fasta för att de där skall kunna företräda svenska intressen och på så sätt fullfölja den insats föräldrarna gjort i detta avseende.

De möjligheter som nu står utlandssvenskarna till buds i fråga om barnens skolgång i Sverige är inackordering hos hemmavarande släktingar och vänner, barnens placering vid vissa skolhem eller vid internatskolor av typen Lundsberg, Sigtuna etc. Vad inackorderingsmöjligheterna beträffar blir dessa alltmer kringskurna därigenom att familjernas bostadsutrymme i regel blivit mindre än förr i de fall skolhushåll kan anses vara aktuella, och möjligheterna att få den erforderliga arbetskraften till dylika hushåll har minskat. Skolhemmen har liten kapacitet och förbehålles ofta barn från visst landstingsområde eller ges på annat sätt speciell prägel. Vad

slutligen internatskolorna beträffar är elevplatserna otillräckliga och skolformen dessutom dyrbar för föräldrarna. Därtill kommer problemen med barnens placering under loven och de dryga reskostnaderna mellan hemmet i utlandet och skolan.

Dessa frågor har varit föremål för vissa undersökningar genom Utlandssvenskarnas förening, och utrikesdepartementet har för några år sedan genom sina beskickningar försökt kartlägga utbildningsbehovet för de utlandssvenska barnen, vilket enligt inkomna uppgifter skulle omfatta ca 2 000 barn — en siffra som nu torde ha stigit.

Vad som hittills gjorts för att underlätta skolgången i Sverige för i utlandet bosatta barn kan i huvudsak sammanfattas sålunda: Exportföreningen utdelar årligen ett 80-tal stipendier på mellan 1 000 och 2 000 kr., Utlandssvenskarnas förening har medverkat vid tillkomsten av ett särskilt skolutskott med representanter för Exportföreningen, skolväsendet och yrkesutbildningen, och detta utskott bereder ärenden som avser de utlandssvenska barnens skolgång i Sverige. Slutligen har gymnasieutredningen fått ta hand om ett förslag om teknisk-merkantil utbildning för utlandssvensk ungdom på gymnasienivå. I övrigt kan nämnas att den utlandssvenska ungdomen är likställd med ungdom bosatt i det egna landet i fråga om vanlig statlig studiehjälp.

Även om det således inte saknats initiativ för att lösa de frågor som sammanhänger med möjligheterna att bereda utlandssvenska barn skolgång i Sverige, kvarstår ännu en rad svårigheter av ekonomisk art, och vidare är det svårt att med utländsk betygsmeritering vinna inträde vid svenska skolor, där många elever avvisas på grund av platsbrist. Behovet är påtagligt av ett samlat grepp om alla de härmed sammanhängande frågorna.

Med hänvisning till ovanstående hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att utredningen om de utlandssvenska barnens skolgång snarast kommer till stånd.

Stockholm den 25 januari 1963

Sixten Palm

Erik Anners

Eva Karlsson

Folke Björkman

Jean Braconier

F.-A. Hamilton
